

2020-yil yanvar-fevral oylarida Navoiy viloyatida xizmatlar sohasining rivojlanishi

Bugungi kunda mamlakatning iqtisodiy holatini baholashda xizmatlar sohasining ko'lamini, tarkibi va rivojlanish darajasi alohida o'rin tutadi.

Xizmatlar sohasining kengayishi va rivojlanishi, milliy daromadlarning oshishini ta'minlovchi hamda aholi uchun munosib turmush darajasini ta'minlashning hal qiluvchi omilidir. Xizmatlarning yuqori sifati va xilma-xilligi, xodimlarning mehnat samaradorligini oshiradi, iste'mol xarajatlarini kamaytiradi, vaqtni tejatishiga olib keladi hamda bo'sh vaqt samaradorligini oshiradi.

2020-yil yanvar-fevral oylarida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari

Xizmatlar sohasi — bu korxonalar, tashkilotlar, shuningdek, jismoniy shaxslar tomonidan ko'rsatiladigan turli xil turdagi xizmatlar, ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan umumlashtirilgan toifadir. Ushbu sohani ko'pincha rivojlangan zamonaviy infratuzilma tufayli sanoatdan keyingi iqtisodiy tuzilma tarzida ko'riladi.

Xizmatlar sohasi ishlab chiqarish unumdorligi va samaradorligini oshirishga yordam beradigan turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga oladi.

Mazkur soha xalqaro korporatsiyalar, banklar, aviakompaniyalar, kompyuter markazlari, telekommunikatsiyalar, sug'urta, yuridik va konsalting firmalari, davlat va nodavlat tashkilotlari, shuningdek, notijorat tashkilotlarini qamrab oladi.

**2020-yil 1-mart holatiga ko'ra,
xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan
korxonalar va tashkilotlar to'g'risida ma'lumot**
(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni

11 453
birlik

Ularning umumiy sonidagi ulushi

64,5 %

O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'atlari

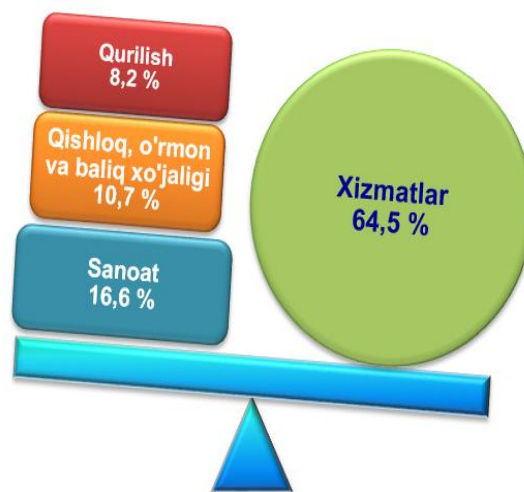
155,3 %

Dastlabki ma'lumotlar

2020-yil 1-mart holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning soni 11,5 mingga yetdi yoki ularning umumiy sonini 64,5 % ni tashkil etdi. 2019-yilning shu davriga nisbatan ularning o'sishi 55,3 % ga oshdi.

2020-yil 1-mart holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning tarkibi, % da (fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

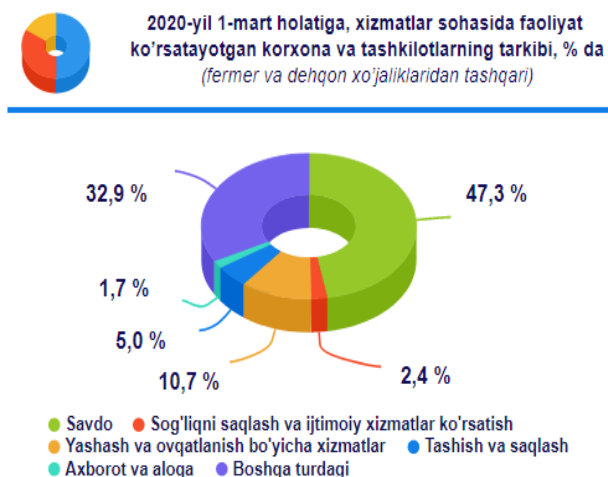
2020-yil 1-mart holatiga ko'ra, sanoat sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi - 16,6 %, qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligida -10,7 % ga yetdi va atigi 8,2 % qurilish sohasi hissasiga to'g'ri keldi.

Hozirgi kunda intellektual inson mehnati o'ziga xos rivojlanish va ahamiyat kasb etmoqda, uning bo'linishi maxsus ilmiy tayyorgarlikni, ko'p sonli ish o'rinlarini, odamlarning birgalikdagi sa'y-harakatlarini yuqori darajadagi integratsiyalashuvini va ijtimoiy farovonlikni oshirishni talab qiladigan ko'plab mutaxassislik va kasblarni yaratmoqda.

Ushbu tendensiyalar xizmatlar sohasi va boshqaruv bilan bevosita bog'liq bo'lib, inson faoliyatining boshqa sohalariga nisbatan uning jadal o'sishini belgilaydi. Masalan, iqtisodiyotning sanoat va qishloq xo'jaligi tarmoqlariga qaraganda, yuqori daromadlilik bilan tavsiflanadi. Shu bilan birga, xizmatlar ro'yxati doimiy ravishda kengayib bormoqda.

2020-yil 1-mart holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha tarkibi, % da
(fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari)

Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibida, savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlar yuqori ulushni (47,3 %) egallaydi. Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmat ko'rsatuvchi korxonalar va tashkilotlarning ulushi 10,7 % ni tashkil etdi.

Xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibida tashish va saqlash faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlarning ulushi 5,0 % ga yetdi. Axborot va aloqa faoliyati bilan shug'ullanuvchi korxonalar va tashkilotlarning jami xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar tarkibidagi ulushi 1,7 % ga teng bo'ldi. Sog'liqni saqlash, shuningdek, ijtimoiy xizmatlar sohasida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning ulushi 2,4 % ni tashkil etdi.

Ma'lumot uchun: 2019-yil 1-mart holatiga ko'ra, xizmatlar sohasida 7,4 mingta korxonalar va tashkilotlar faoliyat ko'rsatgan. Ularning umumiy tarkibida savdo xizmatlari - 32,2 %, yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar - 12,3 %, tashish va saqlash - 6,6 %, axborot va aloqa - 2,3 %, sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish - 3,2 % hamda boshqa turdagi xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar - 43,4 % ni tashkil etgan.

Dastlabki ma'lumotlar

Hozirgi kunda xizmatlar sohasi xizmatlarning tabiati, ularning maqsadi, faoliyat turlari va xizmat ko'rsatish jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari tufayli turli xil funksiyalarga, manbalarga, ulanishlarga ega bo'lgan murakkab va o'ziga xos ijtimoiy-iqtisodiy tizimdir.

Ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari

Dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2020-yil yanvar-fevral oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 842,0 mlrd. so'mga yetdi. Uning nominal hajmi 169,5 mlrd. so'mga oshdi. Taqqoslama ekvivalentda, o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 111,3 % ni tashkil etdi.

Xizmatlar – iste'molchilar (yuridik va jismoniy shaxslar) holatini o'zgartiruvchi yoki tovarlar, xizmatlar va moliyaviy aktivlar bilan ayirboshlashiga ko'maklashadigan ishlab chiqarish faoliyatining natijasi hisoblanadi.

Xizmatlar sohasidagi aksariyat faoliyat turlarining o'ziga xos xususiyati bu - mahalliyashtirishning yuqori darajasi, ma'lum bir hududga (hudud, tuman, shahar va qishloq aholi punktlari) bog'liqligi hisoblanadi. Shu sababli, faoliyatning hajmi, joylashishi, faoliyat turlari va ko'lamlari, mulkchilik shakllari, korxonalar va xizmat ko'rsatish tashkilotlarining ish uslublari, ularning modernizatsiya qilishdagi roli va rivojlanish potentsiali,

Dastlabki ma'lumotlar

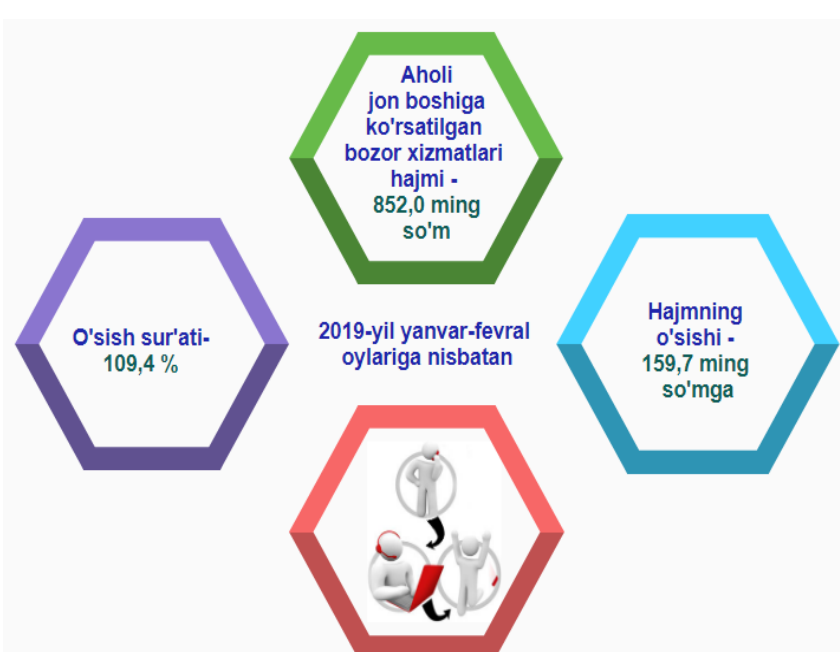
mintaqa iqtisodiyotidagi innovatsion o'zgarishlarning ehtiyojlari, ustuvorliklari va strategiyasi bilan o'zaro bog'liq bo'lishi kerak.

Ma'lumki, xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining hududiy va ijtimoiy harakatchanligini, yangi xo'jalik hududlarini o'zlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini va moddiy mahsulotlar iste'molini oshirishni ta'minlaydi.

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlarining asosiy ko'rsatkichlari

2020-yil yanvar-fevral oylarida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 852,0 ming so'm-ga yetdi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 109,4 % ni tashkil etdi.

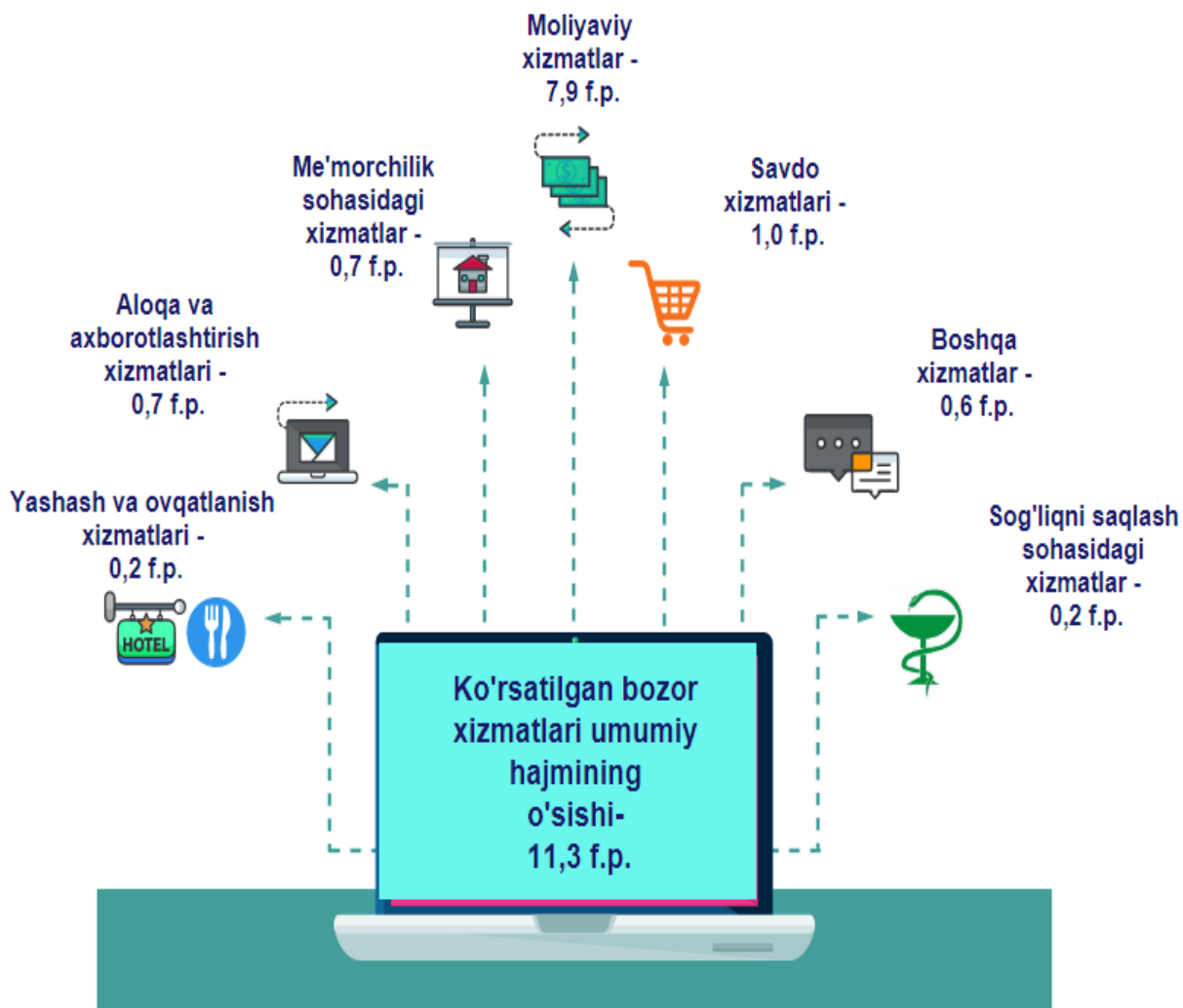

Innovatsion texnologiyalarni joriy etish va an'anaviy xizmatlarni rivojlantirish bo'yicha aniq maqsadli kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish, ishlab chiqarilgan bozor xizmatlari hajmini oshishiga olib keladi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari jami hajmining o'sishidagi asosiy omil moliyaviy xizmatlar 42,0 % ga (ko'rsatilgan xizmatlar jami hajmining mutloq o'sishiga ta'siri 7,9 % punkt), savdo xizmatlari 3,9 % ga (mutloq o'sishiga ta'siri 1,0 % punkt), me'morchilik sohasidagi xizmatlar 20,4 % ga (mutloq o'sishiga ta'siri 0,7 % punkt), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari 18,2 % ga (mutloq o'sishiga ta'siri 0,7 % punkt), yashash va ovqatlanish xizmatlarning 4,6 % ga (mutloq o'sishiga ta'siri 0,2 % punkt) o'sishi hisoblanadi.

Dastlabki ma'lumotlar

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmining o'sishiga, xizmat turlari bo'yicha mutloq ta'siri, f.p.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan bozor munosabatlari, shuningdek, ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarning rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasida sezilarli o'zgarishlar ro'y bermoqda.

Davlatning iqtisodiy siyosatida axborot va aloqa xizmatlari (mobil aloqa, Internet, raqamli televideniya va boshqalar) kabi zamonaviy xizmat turlarini, shuningdek zamonaviy moliyaviy xizmat turlarini (bank xizmatlari, lizing, sug'urta, audit, konsalting va boshqalar) rivojlantirish alohida ahamiyatga ega.

Dastlabki ma'lumotlar

**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqarilgan
xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari**
(2020-yil yanvar-fevral oylarida)

	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, % da
Xizmatlar - jami	842,0	111,3
shu jumladan:		
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	39,0	118,2
Moliyaviy xizmatlar	188,5	142,0
Transport xizmatlari	137,4	101,1
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	123,1	107,0
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	33,4	104,6
Savdo xizmatlari	265,0	103,9
Ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	16,3	100,8
Ta'lim sohasidagi xizmatlar	29,2	98,4
Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	9,6	108,8
Ijara xizmatlari	17,1	111,0
Kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	13,8	104,1
Shaxsiy xizmatlar	22,0	106,2
Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	36,0	120,4
Boshqa xizmatlar	34,7	104,6

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari, 2019-yil yanvar-fevral oylariga nisbatan % da (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

Eng yuqori o'sish sur'atlari moliyaviy xizmatlar (142,0 %), me'morchilik sohasidagi xizmatlar (120,4 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (118,2 %), shuningdek, ijara xizmatlarda (111,0 %) qayd etildi.

Nisbatan yuqori bo'lmagan o'sish ta'lim sohasidagi xizmatlar (98,4 %), ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar (100,8 %) va transport xizmatlarida (101,1 %) kuzatildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlarni ishlab chiqarish iste'molchilarning daromad darajasi, didi va xohish-istaklariga qarab differensiyalanadi.

Dastlabki ma'lumotlar

Har bir mamlakatning iqtisodiy hayotida muhim o'rin tutuvchi savdo sohasi ishlab chiqarish va iste'mol o'rtasidagi aloqani ta'minlaydi, shuningdek, tovarlarni ishlab chiqarish hajmi va tarkibiga, ularning turlarini yaxshilanishiga va sifatini oshishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

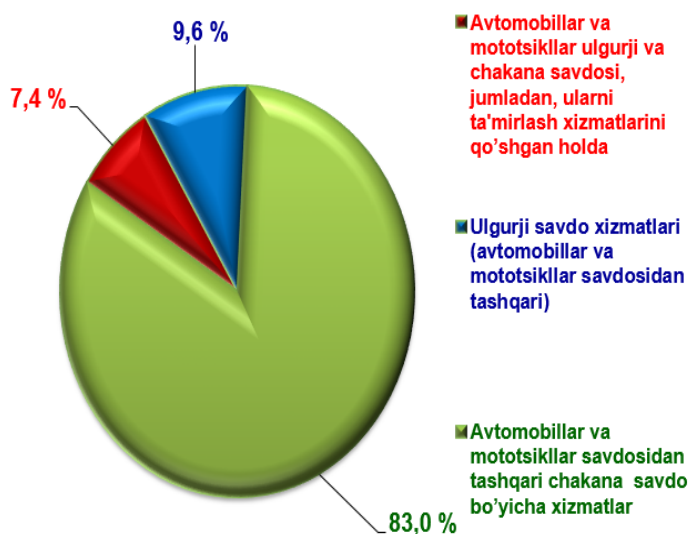
Savdo - bu tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste'mol sohasiga o'tishini ta'minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Ma'lum bir davlat ichida savdo tovarlarini zarur iste'molchiga yetkazib berish vazifasini bajaradi. U ulgurji va chakana savdoga bo'linadi.

2020-yil yanvar-fevral oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmidagi savdo xizmatlarining ulushi 31,5 % ni tashkil etib, bu 265,0 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

Savdo xizmatlari tarkibi, % da (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

Joriy davrda chakana savdo xizmatlari ulushi umumiy savdo xizmatlari hajmining to'rtidan uch qismining ko'prog'i, aniqrog'i 83,0 % ga to'g'ri keladi.

Ulgurji savdo xizmatlarining ulushi (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) 9,6 % ga yetdi.

Avtomobillar va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosi bo'yicha xizmatlar, jumladan, avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda, savdo xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 7,4 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar – bu xizmatlarga banklarning moliyaviy vositachilik xizmatlari (moliyaviy lizing, kredit berish), shu jumladan, masofaviy bank xizmatlari (Internet-banking, mobil-banking), investitsiya fondlari va boshqa moliyaviy tashkilotlarning moliyaviy vositachiligi, moliya bozorlari (fond va valyuta birjalari) faoliyatining yordamchi moliyaviy vositachilik xizmatlari va boshqa moliyaviy xizmatlar kiradi.

Moliyaviy xizmatlar

(2020-yil yanvar-fevral oylarida)

2020-yil yanvar-fevral oylarida moliyaviy xizmatlar hajmi 188,5 mlrd. so'mga teng bo'lib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 71,7 mlrd. so'mga oshdi. Moliyaviy xizmatlarning o'sishi 42,0 % ni tashkil etdi.

Zamonaviy bank xizmatlarini taqdim etish uchun shart-sharoitlar yaratishda, innovatsion bank texnologiyalarining joriy etilishi orqali chakana xizmatlarni ko'rsatishga ixtisoslashgan "raqamli" banklar va ularning bo'linmalari faoliyatini tashkil etish, masofadan turib bank xizmatlarini takomillashtirish va to'lov tizimini yanada rivojlantirish, moliyaviy xizmatlarning jadal rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Moliyaviy xizmatlar tarkibi, % da (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarning ulushi 93,8 % ni tashkil etadi. Joriy davrda sug'urta xizmatlarining ulushi 4,7 % oralig'ida qayd etildi.

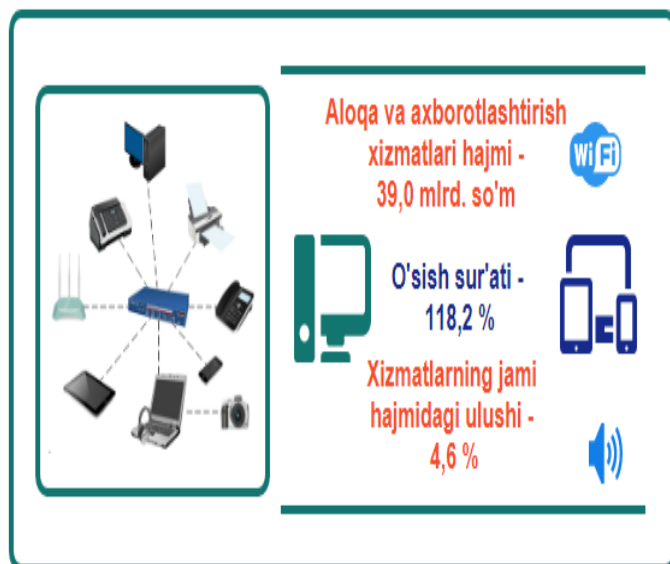
Moliyaviy va sug'urtalash xizmatlariga nisbatan yordamchi xizmatlarning umumiy moliyaviy xizmatlar hajmidagi ulushi yuqori ko'rsatkichga ega emas va u 1,5 % ni tashkil etadi.

Moliyaviy xizmatlar hajmi - moliyaviy vositachilik hisobidan olingan foizli daromadlar hajmi (xizmatlar uchun belgilangan to'lovlar miqdorida), shuningdek, moliya muassasasi tomonidan ssuda berish yoki depozitni saqlash bo'yicha xizmatlari uchun to'lanadigan haq hisobiga ko'ra olinadi.

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida, kompyuter va telekommunikatsiya texnologiyalari dasturiy ta'minotini ishlab chiqish hamda keng interfaol xizmatlarni taqdim etishni o'z ichiga olgan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) sektori tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, AKT rivojlanishi mamlakatning raqobatbardoshlik darajasiga bevosita ta'sir qiladi, sizga katta hajmdagi ma'lumotlarni to'plash va umumlashtirishga imkon beradi, strategik darajada boshqaruv uchun katta imkoniyatlar ochadi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

2020-yil yanvar-fevral oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining hajmi 39,0 mlrd. so'm darajasida belgilandi. O'tgan yilning mos davriga nisbatan ushbu turdagi xizmatlarning o'sish sur'ati 118,2 % ga yetdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiy hajmdagi ulushi 4,6 % ni tashkil etdi.

AKTdan faol foydalanish infratuzilmasi yuqori kadrlar salohiyati va yangi ko'rinisdagi texnika va texnologiyalarga asoslangan. Bu ish insonlarning turmush darajasini sifatini yaxshilashga asoslangan, ularning kundalik hayotini yaxshilash, davlat boshqaruvida eng yangi texnologiyalardan samarali foydalanishni ta'minlashga qaratilgan.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining tarkibi, % da
(2020-yil yanvar-fevral oylarida)

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulushni telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, Internet tarmog'i, yo'ldoshli aloqa xizmatlari va boshqalar) egallab, 96,5 % ni tashkil etdi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining umumiy hajmdagi ulushini kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish xizmatlari va boshqa yordamchi xizmatlar (1,2 %), noshirlik xizmatlari (1,2 %), axborot sohasidagi xizmatlar (0,9 %) va boshqa aloqa xizmatlari (0,2 %) tashkil etdi.

Transport xizmatlari hajmining o'sishi, yuk va yo'lovchilarni tashish xizmatlariga talabning oshishi bilan bog'liq bo'lib, bu o'z navbatida turistik faoliyatning jadal rivojlanishi, savdo tarmog'ining kengayishi, qurilish loyihalari hajmini yanada kengaytirishga, bino va inshootlarni rekonstruksiya qilish, shuningdek, transport va logistika infratuzilmasini rivojlantirish bilan bog'liq.

**Transport turlari bo'yicha transport xizmatlarining tarkibi, % da
(2020-yil yanvar-fevral oylarida)**

Transport xizmatlari umumiy hajmida quruqlikdagi transport xizmatlarining ulushi 90,3 % ni tashkil etdi.

Saqlash va boshqa yordamchi transport xizmatlarining hajmi 8,9 % ni tashkil etdi.

O'z navbatida, transport xizmatlari umumiy pochta va kur'yerlik xizmatlari hajmi 0,8 % ga yetdi.

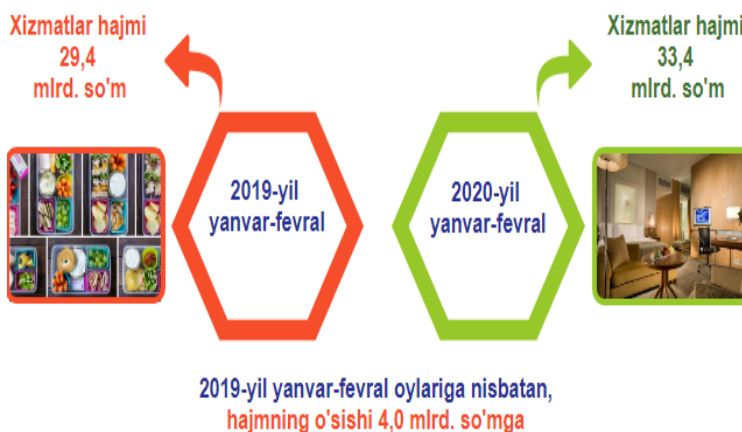
Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar hajmi quyidagilarni o'z ichiga oladi:

qisqa muddatli turar joy bilan ta'minlash bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlar (mehmonxonalar, otellar, motellar va boshqa turar joylar) qiymati;

ozuq-ovqat mahsulotlari va ichimliklar yetkazib berish bo'yicha qo'yilgan ustamadan tashqari, ovqat tayyorlashda ishlatilgan va qayta ishlanmagan holda sotilgan mahsulotlar qiymatini o'z ichiga oluvchi aylanma qiymati.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

O'tgan yilning shu davriga nisbatan yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati 104,6 % ni tashkil etdi, ularning hajmi esa 4,0 mlrd. so'mga oshdi va 33,4 mlrd. so'mga yetdi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar tarkibi (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning umumiy hajmida, oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlarning ulushi 72,6 % bilan ustunlik qiladi.

2020-yil yanvar-fevral oylarida yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 27,4 % ni tashkil etdi.

Dastlabki ma'lumotlar

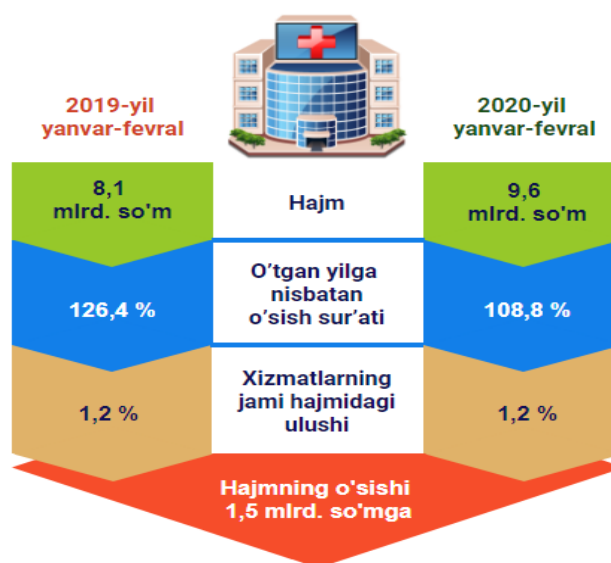
Bugun respublikaning barcha hududlarida shuningdek viloyatimizda ham ixtisoslashtirilgan ilmiy va amaliy tibbiyot markazlarida kardiologiya, jarrohlik, ko'z mikroxirurgiyasi, urologiya, terapiya va tibbiy reabilitatsiya, endokrinologiya, pulmonologiya va ftiziatriya, akusherlik va ginekologiya, pediatriya va boshqa sohalarda yuqori sifatli tibbiy xizmatlar ko'rsatilmoqda.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar hajmi - bu sog'liqni saqlash muassasalarining tibbiy va sanitariya xizmatlari, shuningdek, tashkilotlar va tibbiyot korxonalari, stomatologiya, fizioterapevtik, gomeopatik poliklinikalar, kosmetologiya klinikalari, giyohvand moddalarni iste'mol qiluvchilarni davolash ambulatoriyalari, tibbiy haydovchilar komissiyalari, laboratoriya va sanitariya-epidemiologiya profilidagi muassasalar tomonidan ko'rsatilgan bozor xizmatlarining qiymati.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (2020-yil yanvar-fevral oylarida)

2020-yil yanvar-fevral oylarida sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlarning hajmi 1,5 mlrd. so'mga oshdi va 9,6 mlrd. so'mga yetdi. Xizmatlar umumiy hajmida ularning ulushi 1,2 % ni tashkil qildi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 108,8 % ni tashkil etdi.

Dastlabki ma'lumotlar

Kelajakda xizmatlar sohasini har tomonlama rivojlantirish, samarali bandlikni ta'minlash va aholi turmush darajasini oshirishning dolzarb masalasi.

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining munosib hayot sifatini ta'minlash ko'rsatkichidir, chunki xizmatlar bozori rivojlanishiga ta'sir qiluvchi hal qiluvchi omil, aholining real daromadlari va turmush darajasining o'sishi hisoblanadi.

Xizmatlar sohasi statistikasi bo'limi

71-230-84-37;79-223-63-31.